

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Marts

Årgang 69 . Nr. 3

1984

Forår. Stensbøgevej. Flommen i baggrunden.

Fot. Knud Gemzøe (S 11).

Indhønt tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Blegdamsvej 28
2200 København N
(01) 39 64 41

Paul & Bent Henningsen
(1939)

H. C. Bjødstrup
Jensen

Urmager & Optiker

St. Kongensgade 32
1264 København K
Telf. 15 18 21

Grundlagt 1821

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/S

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB
DACIA

Salg - Service

Aut. -forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72

SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 6 00 71 63

ISS Linnedservice A/S

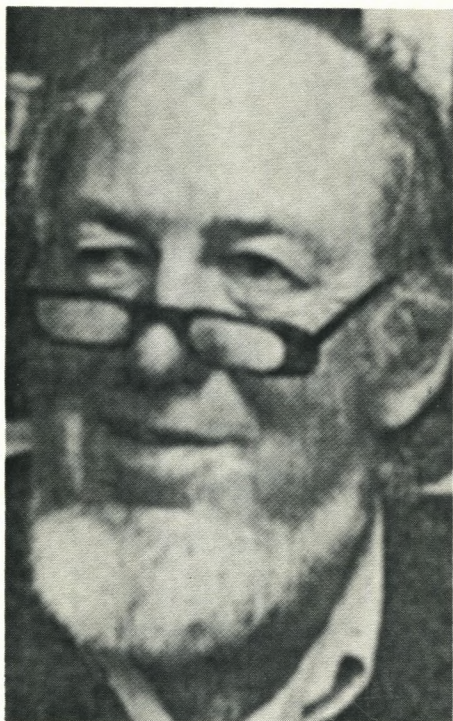
NÆSTVED . TELEFON 72 25 50

Tage E. Christiansen

6. november 1918 - 17. januar 1984

En ærkesoraner, som aldrig har gået på Akademiet, men alligevel i mange år var medlem af Soransk Samfund, er gået alt for tidligt bort. Han *kunne* skrive, men gjorde det tilsyneladende nødtigt, fordi han stillede store krav til sig selv og hele tiden syntes, at der var uafklarede detaljer, som nøjere måtte undersøges, derfor er meget, alt for meget viden, baseret på grundige udgravninger, gået tabt med ham, men han havde en forbløffende evne til at give spørgelystne journalister de rigtige, korte og klare oplysninger om det, han interesserede sig for og netop arbejdede med, så at også almenheden fik del i hans forskning, og han var aldrig karrig med oplysninger til lokale interesserede i hans arbejde.

Han elskede Sorø højt og kom her ofte i embeds medfør og arbejdede utrætteligt med udgravninger, hver gang der var en chance for at komme i jorden og føje brikker til det store puslespil, som han desværre aldrig fik skrevet noget samlet om. Han havde i mange år tumlet med planer om at skrive en bog om Nordens største landbrug, der med Hvidernes kloster i Sorø som centrum blev drevet herfra i middelalderen. I festskriftet til P.V. Glob: »Det skabende menneske« 1981 kom et lille udsnit af det planlagte værk i artiklen: »Sorø Klosters krise – Sunesønnernes mølledige« (Se Soranerbladet maj 1981), hvor Tage E.'s møjsommeligt fremgravede oplysninger blev stykket sammen til en helhed, og hvori han fik lejlighed til at kritisere Absalon, som han betragtede med en vis skepsis, en slags korrektion til den dyrkelse, han tidligere var genstand for. Var det af magtfuldkommenhed eller af pietetsfølelse for faderen Asser Riigs benediktinerkloster på Sorøen, at Absalon glemte at tage hensyn til et vitalt problem for agerdyrkende cisterciensere: Energiforsyningen til en vandmølle? Der krævedes rindende vand i ret store mængder, og her havde man en ø, midt i én stor

sø. Vand var der nok af, men ingen niveauforskel. Hvis problemet skulle løses, ville det koste dyrt og kræve et kæmpe-mæssigt manuelt arbejde. Absalon fik ikke løst opgaven, men det gjorde hans efterfølger som ærkebiskop, Anders Sunesen, der sammen med sine brødre betalte arbejdet med at udgrave over 30.000 kubikmeter jord med simple træspader i Sorøens hårde lerjord, og Roskildebiskoppen Peder Sunesen fik gennemført mageskiftet med Pedersborg i 1205, så man kunne sætte et stibord i Heglingeå og dæmme vandet op i Pedersborg og Sorø sø. Samtidig blev anbragt en dæmning ved Vindelbro og Møllediget gravet i en strækning af over 2 km fra Klostret og til Tuel sø. Absalon havde været upraktisk i sin pietetsfølelse, men Sunesønnerne løste krisen og klarede problemet. Det hele er så enkelt, når man læser Tage E.'s fremstilling her, men det er brikker i et stort puslespil, som er stykket sammen ved

mange års arbejde, der også medførte fund af vandmøllens placering i Molbechs Hus' have lige ud for vestgavlen af huset.

Hele klosterringmurens fundament mod syd blev fremgravet, og også det sted, hvor vandet kom ind gennem muren, fandt han, men Tage E. drømte om at få lov til at grave efter kanalens videre forløb henover plænen syd for Akademiet, hvor han mente, at munkenes og lægbrødrenes necessarier (toiletter) må have været. Sådanne steder har i udlandet givet gode fund! Men det fik han ikke nået. Han drømte også om at komme til at grave i kapitelsalens gulv, lige syd for søndre korsarm, hvor en del abbeder er begravet, men ej heller det forundtes ham.

Første gang han kom til Sorø, var i efteråret 1947 som ung nybagt mag. art. med middelalderarkæologi som speciale. Han var udsendt af Nationalmuseets direktør Poul Nørlund (*S 06*), fordi man ville sikre den sidste katolske abbed Henrik Tornekrans' gravsten mod slid ved at mure den ind i korvæggen mod syd. Det var tilsyneladende en ren rutineopgave, men den førte en del med sig! Da stenen blev løftet op, viste der sig en aflang fordybning under den, og da det var interessant at vide, om abbeden var begravet i en traditionel middelalderlig muret munkergrav eller i en renæssancetrækiste, hvad fordybningen tydede på, fik Tage E. de fornødne tilladelser til at undersøge dette og gik igang. Da trækistens rande en aftenstund kom til syne, ringede han til Poul Nørlund og anmeldte fundet. »*Den er fin, jeg kommer i morgen tidlig!*« lød svaret, og så var den gal, for der var en del arbejde tilbage, inden fundet kunne præsenteres for den høje chef, der jo som soraner var specielt interesseret. Tage E. fik hentet hjælp, og kirkens kraftige støvsuger blev også mobiliseret. Det var en uforglemmelig oplevelse at sidde og grave i kirkens kor til langt ud på natten i måneskin sammen med ham, diskutere problemer og høre hans utraditionelle kommentarer, som arbejdet skred frem. Da Nørlund dukkede op, var alt klart og

problemet løst, og det har nok været medvirkende til, at Tage E. blev fast knyttet til Nationalmuseets afdeling 2 i 1951. I kirken fortsatte udgravningerne i koret, for det konstateredes, at de svære egestolper, der støttede altertavlen, var pilrødne og skulle fornyes, og da der derfor skulle graves ned på begge sider af Absalons grav, blev der mulighed for at foretage en moderne videnskabelig undersøgelse af hans grav, der blev åbnet den 3. december 1947. Ved samme lejlighed fandtes en muret benkiste ved Absalons højre side, der formentlig rummede overflyttede skeletdele af hans far og mor Asser Riig og Fru Inge, og endelig blev resterne af Skjalm Hvide og Toke også fremdraget fra skillevæggen mellem kapellerne i søndre korsarm, og hele familien var en tur i København til undersøgelse, fordi der her var en helt enestående lejlighed til at gøre iagttagelser på en middelalderfamilie. Såvidt vides, er denne udgravning aldrig blevet publiceret, fordi andre opgaver trængte sig på. Men i foredrag og flere radio- og TV-udsendelser øste han ud af sin store viden på sin egen karakteristiske facon, uhøjtideligt, humoristisk, men aldrig med jagen efter popularitet. Det, han sagde, stod han ved, og han var varsom med at komme med løse teorier. I Nationalmuseets foredragssal holdt han engang et strålende foredrag om åbningen af Absalons grav for 250 medlemmer af Soransk Samfund. De, der overværede dette foredrag, har næppe glemt det, et festfyrværkeri, men affyret på hans karakteristiske tørre facon, hvor han indimellem henvendte sig til papirkurven i hjørnet! Og så måtte man lytte godt efter, for at få det hele med!

For nogle år siden gravede Tage E. to snit i Mølleåbningen for at undersøge, hvilken vej vandet har løbet, og det lykkedes ham at bevise, at det løb mod Tuel sø. Højdeforskellen var kun 64 cm på en strækning af 2 km, men vandstanden har i middelalderen været måske en meter højere end nu, og selve fundet af vandmøllen og kassen under møllehjulet viste, at der var

gravet dybt der for at få ekstra fald på det svære møllehjul, der må formodes at have haft en diameter på ca. 2 m. Det har været et underfaldshjul, men der har forøvrigt været en vandmølle til, betydelig mindre og desuden en hestemølle, velsagtens til anvendelse, når vandstanden i Sorø sø var for lav i tørre somre.

Også uden for Sorø arbejdede Tage E. naturligvis, men her lægges af naturlige grunde hovedvægten på hans soranske indsats.

Trelleborg

Allerede da Poul Nørlund udgravede *Trelleborg*, var Tage E. med, og han bevarer sin interesse for dette sted og korrigerede sin lærer, der mente, at Trelleborg og de andre lignende anlæg var træningslejre for de danske vikinger, der erobrede England, idet han hævdede, at disse anlæg var ældre, og ved dendrokronologiens hjælp nåede han for nogle år siden til at bestemme Trelleborg som bygget af friskældet træ i vinteren 981, og så må borganlægget tolkes som en *tvangsborg*, anlagt for at holde et nyerobret område i ro, som Jellingkongerne har erobret. Jvf. ordene på den store Jellingesten: »Vandt sig hele Danmark«.

Pedersborg

Også *Pedersborg* interesserede Tage E. sig for. Poul Nørlund havde gravet der og været lige ved at finde resterne af rundkirken på nordskrænten af kirkebanken, men han gravede ikke dybt nok og opgav eftersøgningen. I 1950'erne begyndte Tage E. at grave i Pedersborg, og han fandt rundkirken, der var blevet sløjfet, sagtens af Sorømunkene, der ikke ønskede sådan en veritabel fæstningsbygning lige ved hovedadgangsvejen til klostret. De har undergravet bygningen og væltet den, men en del hang stadig sammen, takket være den stærke middelalderkalkmørtel, og det lykkedes med moderne teknik at rejse en del af rundkirkens mur, der vejede ca. 46 tons, igen.

Den har haft samme diameter og udse-

ende som rundkirken i Bjernede, og borgherren har fra sin hovedbygning på toppen af kirkebanken kunnet gå ind på første sal i kirken, hvor han kunne være alene med sin Gud »uden at mænge sig med rakked nedenunder« (citater).

I 1342 købte Sorømunkene Pedersborg kirke, og det må være rundkirken, som de straks efter brød ned, og derefter er den nuværende kirke blevet bygget på toppen af banken ca. 1350, idet borgherrens hus må være nedbrudt ved samme lejlighed eller snarere tidligere, for den var der ikke mere brug for. Allerede længe inden blev der anlagt en granje eller ladegård syd for banken, og dens rester i form af nogle kælderrum blev også undersøgt.

Tage E., som hans nom de guerre var i vide kredse, var en trofast ven af Sorø, og det forundtes ham at øve en meget væsentlig indsats på sit felt middelalderarkæologien til belysning af klostrets historie, og man må håbe, at han har efterladt sig notater og beretninger, som eftertiden kan bygge videre på. Han vil blive husket længe og blive savnet af dem, der kendte ham og holdt af ham.

Æret være hans minde!

S. R.

Orienteringsløb

Søndag den 29. april afholdes det årlige orienteringsløb mellem skolen og »de gamle«.

Jeg ser frem til, at mange af de seneste årgange deltager.

Vi mødes omklædte kl. 8,30 i Baldersalen. Omklædningsrummet ved gymnastiksalen kan benyttes.

Efter løbet er deltagerne inviteret til spisning på skolen.

Tilmelding – helst skriftligt – til

O. V. Halken

Soldraget 60

3540 Birkerød

Tlf. (02) 81 56 01

senest den 23. april 1984.

Nytårs-frokosten den 5. januar

Svend Clausen, vor tidligere og højt skattede næstformand, bød til bords kl. 12,15 slæt. Kort efter dukkede formand Thyge op, med bevingede ord bød han velkommen til årets første soranerfrokost, »rart at se jer igen, gamle og unge«, og tilønskede Soransk Samfund, Sorø Akademis Skole og de fremmødte godt nyt- og Holberg-år: Baronens lod sig føde den 3. december for 300 år siden, og han gick ur tiden forleden, den 28. januar, for 230 år siden. Det traditionelle »Skolen leve« fik det ærværdige hus til at skælve – thi forsamlingen var såre stor – og »jeg veed.....« blev sunget højt og klangfuldt, selv Herlufs rungende malm-baryton blev overdøvet!

Det blev – trods manglende foredragsholder – en af de store og gode soranerfrokoster: 21 var mødt frem og livlig samtale udfoldede sig på langs, på tværs og diagonal. Thyge rettede en forespørgsel til Svend Clausen angående »institutionen soraner-frokosten«: hvornår blev den første afholdt? Svend svarede at oprindelsen fortabte sig i det dunkle. Omkring 1929-30 indførte Badse Winther 05, Ebbe Friis 05, Asger Madvig-Nielsen 06, Gudmund Magnussen 26 og Svend Clausen 25 »soraner-aftener« på Restaurant Keglebanen (ved Tivoli).

Man holdt tale, og traktementet lød på gule ærter, pandekager, øl, snaps og kaffe, ialt kr. 3,50 pro persona; derefter kortspil. Badse og S.C. fik under krigen – da tyskernes udgangsforbud satte en bom for aftenarrangementer – en ordning med »Grand« på Kongens Nytorv, hvor soranerfrokosterne jo holdt til lige indtil vi blev tvunget ud, da lokalerne skulle ombygges til discothek. Rantzau fór byen rundt og fandt frem til »Allégade 10«, hvorfra vi igen flyttede til »Guldaldersalen« hos Lorry.* Da man skulle bygge om her, flyttede vi til Frederiksberg Raadhuskælder, og da vi på grund af indtrufne omstændigheder måtte fortrække også herfra, fandt vi tilbage til Allégade 10.

Svends store viden om Soransk Samfund og dets inderkreds tilbage til 1925, hvor han straks efter studentereksamen blev aktiv i Samfundet, gav anledning til at flere af de tilstedeværende forespurgte, om han ikke havde tænkt på at nedskrive sine »soranske erindringer«? Få – om nogen – havde et større personligt kendskab end han til en vid kreds af markante soranere, der for de fleste i dag er blot og bar navne! – Hvor sympatisk tanken end måtte forekomme Svend, måtte han beklageligvis tilbagevise forslaget som uigennemførligt, han mente ikke at kunne magte en sådan gigantopgave! Så er der kun e'n udvej, kære soranske liebhavere: Når Svend fortæller løs, så skriv ned! – Følgende havde givet møde: Herluf Krog-Meyer (nestor og æres) 09, Edvard Suhr 14, Harald Skodshøj 21, Børge Baggesen 24, Svend Clausen (æres), Børge Høft og Laurids Schrøder 25, Dan Fink 27, Arne Stauning 29, Gunner Holm-Petersen 31, Aage Krebs 32, Henning Blume og Niels Tholl 33, Flemming Valeur-Nissen og Preben Neergaard 34, Pierre Karsten og Paul Rantzau (denne iflg. Tholl udi ulasteligt civilt antræk!) 37, Anders Christian Løgstrup 46, Niels Erik Løgstrup 49, Thyge Winther-Jensen (formand) 54, og sluttelig (Benjamin) Hans Kiesow 73. De fleste lovede at møde frem til februar-frokosten, hvor rektor Erling Kristensen har lovet at fortælle om, ja, nu kan I jo gætte! – Adskillige satte hinanden stævne på »Prætoria« hvor ølsøbningen trak længe ud!

Paul Rantzau

*Ved denne lejlighed forsvandt vore 2 phoenix-flag-standere, 2 opløbende plakater (Klosterporten og Hovedbygningen) samt 2 »tekstplakater« (Jeg veed.....). En »genanskaffelseskommission« bør nedsættes!

Husk tilmelding til Soranerfrokost,
tlf. (01) 21 14 92

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 68

1983

Den første årgang pigealumner

Indholdsoversigt

68. årgang 1983

Januar

Palle Taarnhøjs tale ved kongeballet	2
Ulrik Jeppesen: Ung 82 Te- maugen	3
Aage P. Jensen (S 56): Tanker før en frokost	4
Claus Thykier (55): Hvad Ole Rø- mer observerede (fortsat)	5
Om Sorø Apotek	6
Forsidebillederne i dec. nummeret Berlingske Tidende: Ministeren blev forbavset	6
Krudt-Peter (S 30): Om limericks .	6
B. Rosenkilde Nielsen (R 22): Emi- lie Gauguin og Sorø	7
Fraterbrøndens indskrift	8
Rettelser til fødselsdage i dec.	8
Mere om habakukken	9
Runde fødselsdage i januar	9
Soranske dødsfald: Johannes Paul- sen, Sv. Aage Binder	9
Om Christian den Fjerdes skole- gang i Sorø	10
Starup (67): Holbergfesten på Hjerl Hede	10
Ingen plads på Apoteket (ps)	11

Februar

A. Kann Rasmussen (S 22): En 700-års jubilar	15
Erling Kristensen: Sorø Akademi Skole optager pigealummer	16
Aage Christiansen (S 72): Tale ved 55-års jubilæet	17
Jens C. Christoffersen (S 33): Sko- lekomedien i 1929	18
Hubert Rosen: Prolog 1929	18
Joen Bille og Bente Scavenius	19
Soranere på udflugt til Bornholm i 1913 (indsendt af AKR)	20
Runde fødselsdage i februar	24
Berlingske Tidende: Ny behandling mod diskusprolaps	24

E. Lind (S 31): Fynske Soraneres Holbergfest den 3. december	24
Frank Horn (S 29): Et ualmindeligt studenterbilæum	25
Soranske dødsfald: Jens Jørgen Pe- dersen, Johannes Poulsen	26
P. Rantzau (R 37): Julefrokosten den 2. dec. med John Richter	27

Marts

P. Rantzau (R 37): I.C. Dahls teg- ning af klosteromgangen i Sorø	31
A. Kann Rasmussen (S 22): Stand- uret i Røde Gang	34
Mogens Boisen (S 27): Parerga og Paralipomina	36
Soranersamarbejde (Per Jacobi og Jarl Borgen)	38
Svend Egede Glahn (R 09): Tilba- geblik på mit liv	39
Svend Clausen: P.O. Brøndsted som direktoremme	40
Lærerweekenden den 11.-12. febru- ar	41
Aton Andersen (R 33): En dansk vinbondes viderværdigheder	41
Brevkassen	41
Soranske dødsfald: Eigil Schjær Ja- cobsen, Harald Erling Pedersen, Eiler Haar Hammer, Bent Erik Jensen, Poul Anker Gjerløff, Poul Damgaard, Erik Kopp og Johan Wolfgang Møller	41
Runde fødselsdage i marts	42
Palle Taarnhøj: Soranerfrokosten i februar	42

April

Palle Taarnhøj (S 37): Lynet slog ned i Sorø i 1907	47
Indkaldelse til generalforsamling og regnskaber	48
Paul Rantzau (R 37): I.C. Dahls tegnning af klosteromgangen i Sorø .	50

Indsat midt i bladet: Vedtægter for Soransk Samfund		Generalforsamlingen den 18. april (referat af Bodil Wille Møller)	84
»Hellig Anders« (35): Soranerfrokosten i marts	51	Svend Kamman (S 27): æresmedlem	87
Fraternitas Soranas 46. stævne på Hotel Hanstholm	52	P. Salling: Soranerfrokosten den 5. maj	87
Brevkassen	52	Batøkreferater	88
Runde fødselsdage i april	53	Brevkassen	88
Soranske dødsfald: Poul Damgaard, og Ernst Mentze		Soranske dødsfald: Ellen Vibeke Jensen, Julius V.R. Olsen, Hans Jørgen Stage og Holger Harms	89
Mere brevkasse	53	Runde fødselsdage i juni, juli og august	89
Om skole i Sorø før 1586	54		
Dan Fink (S 27): Om Fugl Fønix i Sverige	55		

Maj

Marianne Saabye: Kunstmuseet i Sorø	59
K. B. Andersen: Sorø Kunstmuseums venner	61
Marianne Saabye: En jubilæumsønskeseddel	61
Peter Waagstein (S 30): Glimt af livet bag isblinken	62
Frank Horn (S 29): En Fatterhistorie	65
Palle Taarnhøj: Whips, hvad er det?	66
Palle Taarnhøj: Soranerfrokosten den 7. april	66
Runde fødselsdage i maj	67
Cricketklubben, Soranernes program	68
S.R.: Cistercienserklostret i Sorø og Hvideslægten	69
Sorø Akademis Bibliotek udstiller i Bikuben	71
Brevkassen	71

Juni

A. Kann Rasmussen (S 22): Ellen Vibeke Jensen 1895-1983	
Marianne Saabye: Soransk Samfunds gave til Kunstmuseet	76
P. Rantzau: I.C. Dahls tegning af klosterromgangen (fortsat)	77
Orienteringsløbet den 17. april	79
A. Kann Rasmusen (S 22): Rejseoplevelser fra Thailand	80

September

Rektor Erling Kristensens dimissionstale 1983	95
Soransk Samfunds årsfests indbydelse	97
Palle Taarnhøj: Tale til dimittenderne	98
Per Kornbeck: 50-års jubilarene ..	99
Mogens Boisen (S 27): Også et 50-års jubilæum (Liflig er vor ungdoms vår)	100
60-års jubilarene (V.)	101
Sorø Kunstmuseums 40-års jubilæum	102
Palle Taarnhøj: Tale ved dette jubilæum	102
Marianne Saabye: Kunstmuseets jubilæum	103
Brevkassen	104
Den lille translokation	104
Runde fødselsdage i september	104
H.G. Olrik: Soranske Studier (anmeldelse)	105
»Vänner i Norden« (anmeldelse) ..	105
Fru Blem forlader Sorø Akademis Bibliotek	106
Værdifuld gave fra Ellen Vibeke Jensen til biblioteket	106
Soranske dødsfald: Niels Toft, Alfred Pedersen, Ebbe Christiansen, Uffe Klinting, Ulf Kaarsberg, Olaf Klitgaard, Berete Koed, Harald Hee, Hans Christian Søbye, Sven Husted-Andersen, Niels Børge Nielsen, Poul Vissing, Poul Vilhelm	

Kaalund, Knud Damkier og Tage Møller	107	Carl J. Jakheln (S 33): Et digt på norsk om Sorø Akademi	132
Fynsk Batøk af Jørgen Pedersen ...	107	Årsfesten på Sorø Akademi den 15. oktober	133
Oktober		Mogens Boisen (S 27): Rustale ved årsfesten	135
Niels Thye: Stiftelsen Sorø Akademi 1972-1981	111	December	
Fraternitassstævnet på Hotel Hanstholm (referat)	114	Preben Geertinger: Urokseknoglen fra Ryemarksgaard	144
Sorø Akademis Bibliotek og Beowulf	114	Svend Gram Jensen (S 49): Et minde om rektor Bohn	146
Norbert Conrads: Ritterakademien der frühen Neuzeit af Torben Glahn (S 23)		Runde fødselsdage i december	147
Hagen Hasselbalch (S 33): Om Sorøfilmen	116	De første piger på Sorø Akademis Skole	147
Frokostreferater juni, juli, august og september	117	Thyge Winther Jensens tale ved kongeballet	148
Formanden rejst til USA	118	Soranerfrokosten i november	149
Sv. Egede Glahn (R 09): In memoriam Ulf Kaarsberg	119	Frank Horn (S 29): Curriculum vitæ	150
Max Ebert (S 35): Mere om standuret på Røde Gang	119	En jæger gik at smage (ny bog af Leif Blædel (S 42))	150
Leif Lage (R 50)	119	Soranske dødsfald: Jens Rasmus Poul Larsen, Jørgen Stubbe-Teglbjerg, Vagn Grüner Hanson, Per From Hansen og Jens Henningsen	151
Købmand Sven Hansen og hustrus fond	120	B. Rosenkilde Nielsen: Redaktør Tage R. Christiansen til minde	151
Anne Sanders: En sørgelig historie (Hans Nikolai Binder (R 03)	121	Soranerfrokosten i oktober af Rantzau	152
Runde fødselsdage i oktober	122	Kresten Thor Nielsen (S 69): Oplevelser i Kina	153
November		Redaktøren beklager, at denne indholdsfortegnelse først kommer nu, og at den er i et mindre format end sidste årgang, men jeg håber, at den kan bruges alligevel af dem, der indbinder deres blade.	
Runde fødselsdage i november	126		
Piger på Alumnatet	126		
Soranske dødsfald: Karin Agnes Toft, Georg Christensen, Tage Richard Christiansen og Hugo Jensen .	126		
Paul Honoré: Skolen for livet og Sorø	127		

SORANER-BIOGRAFIER

1584 - 1960

Et skatkammer af oplysninger om alle, der i kortere eller længere sigt har gået på skolen eller de forskellige akademier gennem 375 år.

Pris: samlet 600,00 kr., frit tilsendt. Send check til Soransk Samfunds kasserer. 1584-1737 - 175,00 kr., 1747-1800 - 75,00 kr., 1822-1900 - 200,00 kr., 1901-1960 - 150,00 kr.

Frokosten den 2. februar

Alle tiders frokost! Som ventet er »tilløbsstykke«, takket være rektor Erling Kristensen, der som æresgæst ville fortælle om »Akademiets Tilstand«. – Vi kom efterhånden op på 32 deltagere, og bordet, der ustandseligt måtte øges, strakte sig til sidst i hele salens længde. Et festligt syn!

Formand Thyge Winther-Jensen bød velkommen og overbragte forsamlingen en hilsen fra Svend Clausen, der desværre var forhindret i at møde op. Thyge konstaterede, at der kunne rettes en personlig velkomst til adskillige sjældent sete gæster – for eksempel Robert Riis, vor tidligere formand, og Niels Saxtorph, soranerfrokosternes mangeårige referent – men han ville indskrænke sig til at rette en særlig velkomst til et særsyn i vor kreds, og derfor en så meget desto mere kærkommen soraner, Akademiets rektor Erling Kristensen, der jo var direkte årsag til det store antal gæster, der glædede sig til at høre nyt om deres gamle skole. »Det er kyndelmisse i dag«, fortsatte Thyge, »men den slår ikke sin knude overmåde hvas og hård, og alt det hvide derude skulle man lede godt efter, nej, på dette tidspunkt af året var det vinter i Sorø, i hvert fald i vor tid, så vidt vi da mindes, og vi mindes jo helst det bedste: Flommen og Søen tilfrosset, sne over alt! Hvor skønt! De morgenduelige med åbent blik kunne klokken 7,45 fra skolens vinduer i retning mod Frederiksberg se en sort plet nærme sig hastigt, en person skydende genvej over Søens ej endnu frigivne is! Det var såmænd »Mef«, alias doctor philosophiæ Poul Helms, der – levende efter en højere orden uden småligt hensyn til forbud og sligt – var på vej mod dagens dont!«

Næppe havde Thyge sluttet sit herlige soranske stemningsskilderi, før han, sikkert og med smuk røst, intonerede: »Jeg veed...«, der denne gang blev afsunget til mg med (følgende det hubertske system) »opadgående prik«! Herluf udbrød da også, så snart den sidste linje var afsunget: »Hvor dejligt at have en formand, der

også kan synge for«! Ord, som forsamlingen gav sit stiltiende bifald.

Efter en rum tids behersket grovseri – det kulinariske udbud syntes denne gang noget indskrænket, hvilket dog ej fik indflydelse på en prægtig stemning! – introducerede formanden rektor, idet han garanterede for et lydært publikum.

Erling Kristensen indledte sit yderst interessante indlæg – der bringes særskilt – med at fastslå nødvendigheden af en løbende dialog mellem Sorø Akademis Skole og Soransk Samfund, og sluttede med at opfordre tilhørerne til at bidrage til dialogen ved at stille ham spørgsmål, som han derefter ville besvare. Flere fulgte opfordringen – referat undlades her – men Aage Krebs' oplæg var dog så tankevækkende og humoristisk, at det bør omtales. Krebs påpegede (selvfølgelig!) cricket's moralske værdier og anbefalede rektor på det varmeste at gå i spidsen som aktiv cricketer! Rektor indrømmede i sit svar, at der var kontante og ikke mindst pædagogiske problemer knyttet til cricket på Sorø Akademi i dag. Man har vanskeligheder at slås med: Ungdommen bliver i dag stillet overfor et udbud på alt muligt andet, som cricket skal konkurrere med, og tilmed er »elev-underlaget« et andet i dag end for få år tilbage, hvor man straks i 1. mellem fik stukket et bat i hånden! Til gengæld ser man nu, at pigerne interesserer sig for spillet! »Men vi ønsker klart, og meget«, sluttede rektor, »at bevare spillet på skolen, vi gør *alt* for at holde det i gang«!

Krebs' lovprisning af cricket's sportslige og moralske kvaliteter fik Saxtorph til at protestere højlydt og skarpt: »Dette brutale spil bør straks afskaffes«! råbte Saxie med vælde, og han udmalede i dystre farver, hvilke forfærdelige og ødelæggende konsekvenser dette spil med dets stenhårde bold, der altid kom susende fra uventet hold! – trak i sit kølvand: Brukne skallepander, knuste skinneben og mørkeblå øjne var for intet at regne mod det forrående i dette farlige spil, der i det højeste kunne opøve deltagerne i nødven-

digheden af at dukke sig i tide! »Selvfølgelig en udmærket egenskab i sig selv«, indrømmede han, »men alligevel!« – Få havde noget at mæle mod malende kvad fra Saxtroph (tilråb fra salen: Skærmtrold), der i sit ordvalg ligesom havde en gammel-nordisk malmklang – ikke underligt! Han har nemlig just udgivet en herlig og skøn bog: »Nordiske Gude- og Heltesagn« (285 sider, 198,00 kr., Lademanns forlag), der tegner til at blive alle tiders succes!

Efter denne vellykkede dialog takkede Thyge af: »Det er et stort problem at få fastlagt såvel materielle som immaterielle rammer, de må hverken være for snævre eller for vide. Sorø Akademis Skole må indrette sig på den nye tid, og det er ikke noget, man lige går hen og gør! Men skolen er nu i de bedste hænder, føler vi!«

Følgende var mødt op: Erling Kristensen (rektor), Herluf Krog-Meyer (nestor og æresmedlem) 09, C.C. Andersen og Edvard Suhr 14, Kaj Bjerrum 24, Børge Høft og Laurids Schrøder 25, Mogens Kongsted 26, Dan Fink og Holger Frandsen 27, Arne Stauning 29, Jens Christoffersen og Carsten Jepsen 30, Gunner Holm-Petersen 31, Aage Krebs 32, Niels Veng Petersen (en smut hjemme fra Brasil) og Niels Tholl 33, Børge Ishøj, Johan Madelung og Flemming Valeur-Nissen 34, Jørgen Wille-Jørgensen 35, Niels Christian Wilhelmsen 36, Pierre Kasten og Paul Rantzau 37, Helge Hørby 38, Niels Saaxtroph 40, Robert Riis og Theodor Suhr 41, Finn Harlang 45, Thyge Winther-Jensen (formand) 54, Søren Lykke Rønhede 64, Hans Kiesow (Benjamin) 73. – Ebbe Nybroe (græsenkemand med hund af ukendt årgang deponeret i bilen) 31, samt Svend Jørvang 37, sad og ventede på os, da vi sluttede dagen (sent) med et festligt nachspiel på »Prætorium«, der blev ganske og aldeles domineret af soranere!

Paul Rantzau

Referat af rektors indledning

Det er to år siden jeg var til soranerfrokost. Jeg var glad for ved den lejlighed at præsentere mig og give et indtryk af mine pædagogiske tanker, der fremgår godt af referatet i Soranerbladet i januar 1982.

I de forløbne to år har jeg længe følt et behov for at få lejlighed til at fortælle nyt fra skolen til denne kreds, da jeg tror, at det er meget vigtigt, at vi forstår hinanden. Det mest værdifulde ved et møde af denne art er, tror jeg, at I har mulighed for at spørge og jeg for at svare, men jeg vil alligevel indlede med lidt envejskommunikation i det håb, at det vil udvikle sig til en dialog.

Jeg vil først og fremmest dvæle ved de ændringer, der er sket med skolens rammer i de sidste par år. De fysiske rammer er kun midler, men de er vigtige, for trivsel, et godt miljø og gode rammer er nødvendige forudsætninger for det centrale: at give skolens elever en god faglig uddannelse.

På *det ny alumnat* er der foretaget mange vedligeholdelsesarbejder både indvendigt og udvendigt. Tidligere hobbyrum er indrettet til hyggerum med tæppe på gulvet og borde til kortspil, tedrikning o.s.v. Fællesrummene er nymøblerede, også med tæpper på gulvene og billeder på væggene.

Men der mangler endnu en del med hensyn til møblering af fællesrummene. *Rektorgården/Gymnasiet*: Baldursalen og gange er nymalede og istandsatte. Baldursalen er nymøbleret. Det samme gælder TV-rum og andre fællesrum. *Køkkenet*: En omfattende modernisering af køkkenet er sat igang. To elevatorer er under opstilling, spisesalen skal males og repareres, specielt loftet er medtaget, og der skal nye møbler ind og inddrages et klasseværelse, så vi får mulighed for en mere tidssvarende afvikling af spisningen, og jeg tror, at spisesalen vil blive hyggeligere herved.

I samarbejde med to lærere har skolen anskaffet en sejlbad til alumnerne.

Hovedbygningen: Alle vinduer er repareret og malet både udvendigt og indven-

digt. Den øverste hvide gang er malet og hvidtet og udstyret med gode stole og borde fra Sorø Stolefabrik. Der er kommet moderne kunst på væggene og ny belysning, så der er blevet et hyggeligt opholdsrum for elever i spisepauser og fritimer. Der er malet mange steder på Hovedbygningen, og der er kommet lysstofrør i klasseværelserne.

Vestibulen er indrettet til opholdsrum for elever med tæppe på gulvet og nye bekvemme møbler og nye loftslamper.

Med hensyn til fremtidige planer: Fyrbøderlejligheden i Avlsgården inddrages til »elevhus« (Elevråd, Sicedaktion m.m.).

Vi er på vej ind i *EDB-alderen* og har i 1983 fået bevilget ca 1/4 million kr. til EDB-maskiner, men placeringen er endnu ikke endeligt besluttet, i første omgang ovennævnte fyrbøderlejlighed og senere måske Ingemanns Hus.

En idrætshal i gartnerhaven håber vi snart at få. Der arbejdes energisk med sagen.

Skolens bygninger trænger til restaurering og vedligeholdelse mange steder. Omklædningsrummet ved gymnastiksalen har fået nyt tag, men tidssvarende toiletter savnes der. Reparationer af andre tage og lofterne på hovedbygningen trænger til en kærlig hånd.

En modernisering af Rektorgården/Gymnasiet trænger sig også på.

Det er et ønske fra skolen, og det støttes af Stiftelsens direktion, at der bygges et hus, hvor Hundegården lå, og Sygehuset nu ligger. Dette hus skulle rumme alle faciliteter for kostskolen, men det ville nok komme til at koste ti millioner kr. i dagens priser, så det bliver nok først i næste årti, at det bliver til virkelighed. Først skal vi have finansieret en idrætshal til 4 1/2 million kr.

I selve skolens liv er nok, udefra set, det mest markante, at vi nu optager piger på kostskolen. Nyheden er vel blevet modtaget med blandede følelser, og der er måske også nogle gamle soranere, der tænker deres, men på skolen oplever vi, at pigerne

stille og roligt er faldet ind i kostskolelivet, uden at større problemer opstod. Vi oplever det ikke som en revolution, men har konstateret, at vores ansøgetal er blevet større, også af drenge, som måske tidligere ville have valgt en anden kostskole, der var blandet, og det får betydning for skolens fremtidige trivsel, når børnetallet falder.

Runde fødselsdage

2. Repræsentant Gustav Nielsen (f. 1924, '40), Koldinggade 34, 2100 København Ø.
3. Købmand Otto Løgstrup (f. 1934, R 52), Åboulevarden 26, 8500 Grenå.
4. Gdr. Erik Rasmussen (f. 1909, R 25), Kongstensvej 1, 4400 Kalundborg.
8. Pastor Helge Haystrup (f. 1924, S 42), Skolegade 32, Hellevad pr. 6230 Rødekro.
8. Fotograf Jens Langkjær (f. 1924, R 41), Lyngbyvej 275 C, 2900 Hellerup.
9. Pol. mester Carl Fenger-Eriksen (f. 1899, '15), Bellis Allé 28, Dagnæs pr. 8700 Horsens.
10. Direktør Per Krogh Jensen (f. 1934, S 53), Ulvemoosevej 4, 2960 Rungsted Kyst.
10. Skovfoged Henning Nielsen (f. 1924, R 40), Hovedgaden 97, 4654 Fakse Ladeplads.
12. Civ. ing. Kai Wilken Rasmussen (f. 1894, R 12), Ved Renden 37, 2860 Søborg.
14. Reklamekonsulent Sten Porsild (f. 1914, S 32), Skovbakken 9, 3520 Farum.
15. Tandlæge Martha Anda (f. 1894, R 11), Nygårds Gate 17A, N-4300 Sandnes, Norge.
15. O. læge, dr. med.. Walther Falholt (f. 1924, S 42), Granbakken 49, 3400 Hillerød.

15. O. bibliotekar Torben Glahn (f. 1904, S 23), Ingemanns vej 20A-3.th., 1964 København V.
16. Fuldmægtig Egon Bertelsen (f. 1914, S 32), Glentevej 5, 4690 Haslev.
16. Dommer Jørgen Clausen (f. 1904, S 23), Løget Dam 38, 7100 Vejle.
16. Dir., civ. ing. Aage Kann Rasmussen (f. 1904, S 22), Møllehøjgård, Gerlev pr. 3630 Jægerspris.
16. Ingeniør Jan Henning Sørensen (f. 1924, S 23), Demstrupvej 51, 8900 Randers.
19. Tandlæge Finn Thorsen (f. 1914, S 32), sidst kendte adresse: Holtebakken 9, 2990 Nivå.
21. Hofjægermester, godsejer Carl-Henrik Castenschiold (f. 1934, S 52), Borreby, 4230 Skelskør.
22. Repræsentant John Budolph Hansen (f. 1924, R 40), Agertoften 2, 2820 Gentofte.
24. Frk. Karen Veistrup (f. 1894, R 11), Refsnæsgade 52, 2200 København N.
24. Civ. ing. Jacob Veyhe (f. 1904, S 23), Torfingsgøta 22, postbox 335, 3800 Torshavn.
26. Dir., civ. ing. Chr. Fredtoft (f. 1914, S 32), Carit Etlars Vej 15, 5230 Odense M.
30. Civ. ing. Carl Peder Markussen (f. 1934, S 53), Roedsvej 6, 4300 Holbæk.
- NIELS J. MØLLER (S 47)
12. juni 1927 – 19. januar 1984.
- JØRGEN BUSSE ANDERSEN (S 50)
23. december 1931 – 21. januar 1984.
- GUNNER HARBOE (S 31)
21. oktober 1911 – 26. januar 1984.
- GUNNAR DUE DALSGAARD (R 18)
4. marts 1901 – 1. februar 1984.
- OTTO DONATZKY (S 32)
16. november 1913 – 17. februar 1984.

A.K.R.

Disse initialer er gennem årene ofte forekommet i Soranerbladets spalter, og de fleste læsere ved nok, at det betyder primus motor ved Soranerbiografierne, tidligere mangeårig formand for Soransk Samfund *Aage Kann Rasmussen* (S 22), der ifølge fødselsdagslisten fylder 80 år den 16. marts. Soranerbladet slutter op blandt gratulanterne og bringer en hjertelig tak for et værdifuldt medarbejderskab og mange gode ideer og artikler gennem mange år. Tak for positiv kritik og aldrig svigtende hjælpsomhed. Hjertelig tillykke på 80-års dagen!

S.R.

Soraneraftenen i det lille Apotek den 6. februar 1984

Pludselig var vi mange – flere end sidst, i hvert fald, og vi måtte bytte bord med et par »almindelige« mennesker i det lille bar-lokale.

Meddelelsen om, at Erling Kristensen ved frokosten et par dage før havde fortalt om, hvad der sker i Sorø for tiden, førte til en snak om behovet for lidt mere aktuelt i Soranerbladet. En fast »inden for Klosterporten«-rubrik, helst skrevet af en af de nuværende elever, vil i hvert fald blive hilst velkommen af de yngre årgange.

Hvad der sker – ja, der er jo kommet piger på alumnatet. Og med konstateringen af dette faktum gled vi direkte over i

Soranske dødsfald

SOFUS LARSEN (S 20)

15. januar 1902 – marts 1983.

CONNY KRAGE (1913)

10. juni 1900 – 4. januar 1984.

ERIK HOPPE (S 50)

17. oktober 1931 – 10. januar 1984.

TAGE E. CHRISTIANSEN

6. november 1918 – 17. januar 1984.

LEIF ÅGE NØRGAARD (S 51)

7. april 1933 – 14. januar 1984.

ka'-du-huske-runden, der med det udgangspunkt og i et rent mandeselskab uhæmmet tog en retning, der undrager sig såvel skriftligt som mundtligt referat. Aftenens lærer var Krølle, aftenens studier jura og scandinavisticum, og aftenens aktie DFDS. – Gak til Apoteket og blive viis!!

Fremmødte med det fromme (og opfyldte) ønske om at møde ligesindede var: Lars Kromann ('82), Kim Øxenholt og Yves Marquard ('81), Manne Suadicani og Michael Christiani Havemann ('80), John Steen Mikkelsen ('74 – til daglig i Grenå, men omhyggelig med at lægge sine forretningsbesøg i Kongens By på første mandage i måneden), samt '73'erne Hans Kiesow og Deres ærbødige, der gik halv elleve og derfor ikke har at meddele om adskillens stund.

Men der blev sagt »på gensyn om en måned«, da jeg gik!

Per Salling

Soraneraftener resten af foråret: 5. marts, 2. april, 7. maj og 4. juni. Vi mødes ved otte-tiden – eller senere – i »Det lille Apotek«, hjørnet af Store- og Lille Kannikestræde, lige ved Frue Plads.

DE EJER

EN VÆRDIFULD BOG

som De måske vil sælge?

Vi giver Dem – uden forbindende – en sagkyndig vurdering og en god, international pris for efterspurgte bøger. F.eks.: **Kobberstikværker, gamle atlas og glober, naturvidenskab, jura og humaniora.** Specielle interesser: Ludvig Holberg, Søren Kierkegaard og H. C. Andersen i originaludgaver samt breve og manuskripter fra kendte personer.

LYNGE & SØN A/S

Internationalt Antikvariat

Silkegade 11, 1113 Kbh. K. (01) 15 53 35

Nordens ældste antikvariat. Grundlagt 1821

Memo

Soraner-frokost første torsdag i hver måned, Allegade 10, kl. 12,15.

Tilmelding nødvendig på telefon (01) 21 14 92.

I marts taler professor Jens Glebe Møller om Luther og i april Mogens Boisen om Garibien, et paradys på vulkaner.

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 90,- i 1983. For medlemmer fra og med årgang 1976 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 55,-. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse herom gives til:

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon (01) 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Betaling

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland og på Island fremsendes fortrykte girokort. Medlemmer bosat i det øvrige udland, bedes tilsende os en check trukket på en dansk bank og lydende på danske kroner (det koster ellers Samfundet d. kr. 15,00 at indløse en check). Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde uden yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til oprævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:

Formanden, lektor, mag. art. Thyge Winther-Jensen,
Lønholtvej 10,
3480 Fredensborg
(01) 11 87 65 og (02) 28 29 81

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS
Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

2079

1981

00

J L RAASCHOU-NIELSEN

PARKVEJ 10
2960 RUNGSTED KYST

*Dybfrosne
desserter, brød
og bagværk.*

Mette Munk A/S
Gøteborggade 5 · 5000 Odense, Danmark
Tlf. 09-13 44 13